

Florentina Sâmihăian
Sofia Dobra
Monica Halaszi
Anca Davidoiu-Roman
Horia Corcheș
Laura-Maria Ierulescu

TESTE PENTRU SUCCES
Limba și literatura română
Evaluarea națională 2025
Clasa a VIII-a

Recomandări, modele de redactare
și teste de antrenament

Ediție revizuită, conform ultimului model oficial

CUVÂNT-ÎNAINTE

Volumul se adresează elevilor clasei a VIII-a care se pregătesc pentru evaluarea națională, prezenta ediție fiind revizuită în conformitate cu programa de examen valabilă începând cu anul școlar 2022-2023. Testele și baremele au fost modificate, astfel încât să urmeze îndeaproape ultimul model de subiect publicat de Ministerul Educației.

Volumul cuprinde recomandări generale privind proba de limba și literatura română, în care sunt prezentate cerințe posibile pentru fiecare subiect, sugestii de abordare a fiecărui tip de item, sfaturi privind rezolvarea modelului publicat de Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație al Ministerului Educației, rezolvarea probei de examen din sesiunea din iunie 2024, precum și 35 de teste de antrenament, urmate de bareme detaliate pentru fiecare test. După rezolvarea fiecărui test propus, elevii își pot aprecia lucrarea, în cadrul unei secvențe de autoevaluare care îi ajută să identifice aspectele pe care trebuie să le aprofundeze. În anexă, am inclus programa de examen pentru limba și literatura română și subiectul de la simularea din 2024.

Am încercat să creăm itemi cât mai diverși pentru fiecare subiect, astfel încât să acoperim toate cerințele care ar putea fi formulate la această probă de examen, insistând însă pe cele cu un grad de dificultate mai ridicat.

Sperăm ca acest volum să fie un instrument util nu doar pentru pregătirea elevilor în vederea evaluării naționale, ci și pentru dezvoltarea unor competențe de receptare a textului, de înțelegere a faptelor de limbă și de redactare care să le fie utile pe tot parcursul vieții.

Autorii

CUPRINS

RECOMANDĂRI PENTRU ELEVII

cu privire la rezolvarea cerințelor din subiectul de examen	6
Recomandări generale	6
Recomandări privind Subiectul I	6
• Punctul A	6
• Punctul B	11
Recomandări privind Subiectul al II-lea	12
Modele de organizatori grafici și sugestii	13
→ Rezumatul	13
→ Caracterizarea unui personaj	14
→ Textul narativ	15
→ Textul descriptiv	16
→ Textul dialogat	16
→ Textul explicativ	17
→ Textul argumentativ	18
→ Textul de opinie	19
→ Scrisoarea	19
→ E-mailul	20
→ Jurnalul	21
Proba de examen din sesiunea iunie 2024, cu sugestii de rezolvare	24
Modelul de test oficial 2025, cu sugestii de rezolvare	32
Barem probă de examen din sesiunea iunie 2024	224
Barem model de test oficial 2025	227

TESTE DE ANTRENAMENT

Testul 1.....	40	Testul 8.....	76	Testul 15.....	115	Testul 22.....	151	Testul 29.....	186
Testul 2.....	45	Testul 9.....	81	Testul 16.....	120	Testul 23.....	156	Testul 30.....	191
Testul 3.....	50	Testul 10.....	87	Testul 17.....	125	Testul 24.....	161	Testul 31.....	196
Testul 4.....	56	Testul 11.....	93	Testul 18.....	130	Testul 25.....	166	Testul 32.....	201
Testul 5.....	61	Testul 12.....	98	Testul 19.....	136	Testul 26.....	171	Testul 33.....	206
Testul 6.....	66	Testul 13.....	103	Testul 20.....	141	Testul 27.....	176	Testul 34.....	211
Testul 7.....	71	Testul 14.....	109	Testul 21.....	146	Testul 28.....	181	Testul 35.....	216

BAREME

Barem T1	230	Barem T8	254	Barem T15 ..	278	Barem T22 ..	302	Barem T29 ..	327
Barem T2	233	Barem T9	257	Barem T16 ..	282	Barem T23 ..	306	Barem T30 ..	330
Barem T3	237	Barem T10 ..	261	Barem T17 ..	285	Barem T24 ..	309	Barem T31 ..	334
Barem T4	241	Barem T11 ..	264	Barem T18 ..	288	Barem T25 ..	313	Barem T32 ..	337
Barem T5	244	Barem T12 ..	267	Barem T19 ..	292	Barem T26 ..	316	Barem T33 ..	340
Barem T6	248	Barem T13 ..	271	Barem T20 ..	295	Barem T27 ..	320	Barem T34 ..	344
Barem T7	251	Barem T14 ..	275	Barem T21 ..	299	Barem T28 ..	323	Barem T35 ..	347

ANEXĂ

Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a. Programa de examen pentru limba și literatura română	351
---	------------

RECOMANDĂRI PENTRU ELEVI

cu privire la rezolvarea cerințelor din subiectul de examen

RECOMANDĂRI GENERALE

Alocați timpul necesar rezolvării fiecărui subiect. Structura probei de examen este următoarea: există două subiecte, dintre care primul este punctat cu 70 de puncte, iar al doilea cu 20 de puncte, urmând să primiți 10 puncte din oficiu. În funcție de punctajul maxim pe care îl puteți obține, vă puteți orienta să alocați timpul necesar rezolvării fiecărui subiect. Astfel, este recomandabil să încercați să rezolvați primul subiect în aproximativ o oră, iar pentru al doilea să vă rămână disponibile trei sferturi de oră. Este foarte bine dacă vă rămâne timp să recitiți toate rezolvările și să corectați eventualele greșeli în ultimul sfert de oră.

Citiți/recitiți, cu atenție, textele-suport. În funcție de ritmul propriu de lectură, este bine să acordați timp suficient (cel puțin 15 minute) pentru lectura atentă a celor două texte-suport, astfel încât să fiți siguri că ați înțeles și că ați reținut atât aspectele sau ideile cele mai importante ale textelor, cât și anumite detalii menționate în cele două texte. Dacă, după ce ați citit cerința, nu sunteți siguri că ați reținut elementele care vă ajută să răspundeți corect, este bine să recitiți pasajul/pasajele din text care sunt avute în vedere în cerință. **Înainte de a nota răspunsul pe foaia de examen, reveniți, așadar, la pasajul vizat din text, chiar dacă aveți impresia că puteți rezolva fără să-l recitiți.**

Citiți/recitiți, cu atenție, cerința exercițiului. Citiți, cu atenție, cerința de cel puțin două ori, concentrându-vă asupra verbului de comandă, pentru a ști exact ce se așteaptă de la voi. Aveți în vedere, de asemenea, numărul și tipul de elemente pe care trebuie să le includeți în răspuns. Răspunsul solicitat este, uneori, așteptat sub formă de enunț și veți fi depunctați dacă nu respectați această cerință. În unele cerințe, se specifică un număr de cuvinte minim și maxim în care trebuie să vă încadrați, așa că nu ignorați aceste recomandări. Dacă răspunsul vostru este mai scurt sau depășește limita de cuvinte, puteți pierde puncte. Nu trebuie să numărați fiecare cuvânt, ci doar să vedeți câte cuvinte aveți pe două-trei rânduri scrise de voi. Dacă aveți între 8 și 12 cuvinte pe un rând, faceți o medie și calculați câte rânduri ar trebui să aveți pentru a obține limita minimă de cuvinte. De exemplu, dacă aveți în medie zece cuvinte pe un rând, iar în cerință este menționată limita inferioară de 50 de cuvinte¹, textul vostru va trebui să numere cel puțin cinci rânduri.

RECOMANDĂRI PRIVIND SUBIECTUL I

Punctul A are în vedere 9 itemi care presupun înțelegerea și interpretarea celor două texte-suport, pentru care se acordă 38 de puncte. Este recomandabil să acordați mai mult timp (aproximativ 30 de minute) pentru rezolvarea ultimelor trei cerințe, unde aveți de redactat texte scurte. E bine să aveți timp să vă faceți o schiță cu ideile pe care le veți include în răspunsul vostru și apoi să redactați textul respectiv.

¹ Un *cuvânt* este considerat, într-un text scris, grupul de litere aflat între două blankuri.

ÎNȚELEGEREA și INTERPRETAREA TEXTELOR se realizează prin sarcini care vizează aspectele de mai jos.

1. Identificarea unor informații explicite din text

- identificarea unor informații relevante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue sau multimodale; vi se poate cere să menționați locul și timpul desfășurării acțiunii, statutul sau aspectele ce țin de profilul personajelor dintr-un text epic sau dramatic, anumite detalii dintr-un text informativ, idei și detalii prezentate într-un text liric, informații prezentate într-un tabel, indicarea personajelor prezente într-o bandă desenată;
- găsirea unor cuvinte-cheie sau a ideilor principale, când acestea sunt formulate explicit în textele-suport.

2. Realizarea de inferențe sau deducții

- descrierea relațiilor dintre personaje în textele epice sau dramatice;
- indicarea ordinii logice sau temporale a ideilor/întâmplărilor dintr-un text, pentru a demonstra înțelegerea relației de cauzalitate dintre acestea;
- formularea ideilor principale sau secundare, atunci când acestea nu sunt formulate explicit în textele-suport;
- prezentarea indiciilor care vă ajută să descoperiți cui îi aparține vocea ficțională dintr-un text liric;
- realizarea unor generalizări pe baza informațiilor oferite în textele-suport.

Sarcinile de acest tip, care acoperă, la punctul A, **cerințele 1-5** din model, presupun:

- notarea unor informații prezente în oricare dintre cele două texte-suport (itemul 1);
- realizarea de inferențe sau recunoașterea informației corecte din textele-suport, prin alegerea uneia dintre cele patru variante oferite (itemii 2, 3 și 4);
- identificarea corectitudinii sau a incorectitudinii unor afirmații referitoare la informațiile prezentate în textele-suport (itemul 5).

3. Interpretarea și integrarea ideilor și a informațiilor

- identificarea temei sau a semnificației globale a textelor-suport;
- exprimarea și justificarea unei opinii privitoare la text, prin raportare la propria experiență;
- compararea celor două texte-suport sub raportul conținutului, inclusiv compararea unui text continuu cu unul discontinuu sau multimodal, având în vedere informațiile prezentate;
- compararea unuia dintre textele-suport cu altele citite de voi;
- comentarea atmosferei ce se degajă dintr-un text, a tonalității ce predomină într-un text;
- argumentarea unui punct de vedere privitor la ideile textelor-suport.

4. Examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a structurilor textuale

- evaluarea informațiilor prezentate într-un text informativ (sunt utile, sunt credibile, sunt suficiente?);
- identificarea și comentarea trăsăturilor unor tipare/structuri textuale;
- comentarea limbajului folosit de autor;
- analiza unor procedee de expresivitate artistică în textele studiate;
- prezentarea atitudinii sau a viziunii autorului/a naratorului/a unor personaje/a vocii ficționale față de tema centrală a textului.

Sarcinile de acest tip, care acoperă, la punctul A, **cerințele 6-9** din model, presupun redactarea unor răspunsuri simple sau complexe, precum următoarele:

- precizarea unei trăsături a personajului din primul text-suport, a mijlocului de caracterizare utilizat și ilustrarea acestuia cu o secvență relevantă (itemul 6);
- prezentarea unei legături, la nivelul conținutului, între cele două texte-suport, cu valorificarea unei secvențe din fiecare text (itemul 7);
- exprimarea și justificarea unei opinii referitoare la ideile unuia dintre textele-suport (itemul 8);
- asocierea primului text-suport cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, având în vedere o temă sau o valoare comună (itemul 9).

Veți observa că, în unele cazuri, testele din acest volum propun sarcini ușor diferite, uneori mai complexe, care vă vor ajuta să vă antrenați și să rezolvați cu mai mare ușurință cerințele de la examen. Astfel, pentru itemul 6, am diversificat cerințele față de modelul din 2022 (care avea în vedere exclusiv textul narativ literar), adăugând sarcini care pot viza diferite tipuri de text.

Astfel, veți putea exersa și cerințe precum:

- identificarea tiparului textual, cu precizarea a două trăsături specifice pentru structura respectivă;
- transformarea vorbirii directe dintr-o anumită secvență în vorbire indirectă;
- identificarea tipului de text (epic, liric, dramatic) în care se încadrează textul-suport, cu justificarea răspunsului prin indicarea a două trăsături specifice;
- identificarea figurilor de stil și/sau a versificației dintr-un text literar;
- indicarea trăsăturilor unui text nonliterar pe baza textului-suport;
- comentarea rolului anumitor indicații scenice dintr-un text dramatic.

Vă oferim câteva recomandări concrete privind rezolvarea cerințelor 6-9.

Cerința 6 – poate viza diverse aspecte. Exemplificăm câteva dintre cele mai frecvent propuse în modelele de subiecte sau la examen.

PRECIZAREA UNEI TRĂSĂTURI A PERSONAJULUI ȘI A MIJLOCULUI DE CARACTERIZARE UTILIZAT

- Este important să faceți, mai întâi, o listă cu trăsăturile personajului pe care le identificați în text.
- Alegeți apoi trăsătura pentru care găsiți cele mai clare indicii în text.
- Identificați mijlocul de caracterizare folosit.

Amintiți-vă!

Mijloacele de caracterizare au rolul de a contura profilul fizic și moral al unui personaj. Acestea sunt grupate în două tipuri:

- **mijloacele directe** de caracterizare, care exprimă comentarii sau descrieri explicite referitoare la personaj. Acestea pot fi făcute din punctul de vedere al naratorului, al unui alt personaj sau al personajului însuși (autocaracterizare);
- **mijloacele indirecte** de caracterizare, ce sugerează trăsături ale personajului rezultate din acțiunile și din comportamentul acestuia, din ceea ce spune, din felul în care se exprimă, din vestimentație, din mediul în care trăiește sau, în anumite cazuri, chiar din numele personajului.

Menționarea trăsăturii identificate ➔

Precizarea mijlocului de caracterizare ➔

Indicarea unei secvențe relevante pentru trăsătura și mijlocul de caracterizare menționate anterior ➔

Una dintre trăsăturile care individualizează personajul este

Această trăsătură este prezentată, în mod direct, de narator/de personajul .../prin autocaracterizare sau, în mod indirect, rezultând din acțiunea .../comportamentul .../ din mediul în care trăiește personajul/ din numele acestuia.

O secvență ilustrativă pentru trăsătura și mijlocul de caracterizare menționate este aceea în care

PRECIZAREA TIPARULUI TEXTUAL/SECVENȚA TEXTUALĂ IDENTIFICAT/Ă

Pentru a rezolva această cerință, este indicat să recapitulați tipurile de secvențe textuale.

Amintiți-vă!

Tiparele narrative sunt pasaje în care sunt prezentate evenimentele ce compun firul narativ, prin raportare la timp, răspund la întrebări precum „ce s-a întâmplat?”, „când?” și „în ce ordine?”; mărcile lingvistice care vă ajută să identificați aceste secvențe sunt verbele de acțiune, reperele temporale și spațiale (indicate prin circumstanțiale exprimate prin adverbe sau prin alte părți de vorbire). În textele literare, secvențele narrative pot fi recunoscute ușor prin prezența personajelor care iau parte la acțiune și prin prezența naratorului. În acest caz, sunt utile întrebările „cine participă la acțiune?”, „cine relatează întâmplările?”, mărcile lingvistice specifice fiind substantivele sau pronumele care desemnează personajele și persoana verbului pentru indicarea poziției naratorului față de cele relatate.

Tiparele descriptive sunt pasaje în care sunt oferite detalii privitoare la personaje sau la diferite obiecte situate în spațiu; acestea răspund la întrebările „ce?” și „ce fel de?”, evidențiind elementul descris; mărcile lingvistice predominante sunt substantivele (care indică obiectul descris și părțile componente ale acestuia) și adjectivele (care precizează trăsăturile obiectului descris).

Tiparele dialogate sunt alcătuite din minimum două replici succesive, legate logic între ele; replicile au atât rolul de a caracteriza personajele care le rostesc, cât și rolul de a dinamiza narațiunea; acestea oferă răspunsuri la întrebările „cine vorbește?”, „cu cine vorbește?”, „despre ce se discută?”; mărcile secvențelor dialogate sunt cel mai ușor de identificat, pentru că este vorba de o punctuație specifică (linia de dialog, semnul întrebării, al exclamării etc.). Nu trebuie confundat dialogul, ce presupune, în mod obligatoriu, două replici consecutive, cu vorbirea directă, care apare în cazul unei singure replici, urmată de o intervenție a naratorului și abia apoi de o altă replică.

Tiparele explicative pot apărea într-un text nonliterar sau într-un text literar (epic sau dramatic), când naratorul sau personajele oferă diverse explicații; aceste secvențe răspund la întrebările „de ce?” și „cum?”; mijloacele lingvistice sunt conectorii logici care se referă la cauză sau consecință (*pentru că, de aceea, astfel, așadar* etc.).

Tiparele argumentative sunt pasaje în care sunt prezentate argumente și exemple prin care este susținut un punct de vedere, oferind răspunsuri la întrebarea „de ce?”; mijloacele lingvistice specifice acestui tip de secvență sunt conectorii lingvistici de ierarhizare a argumentelor sau concluzia, dar și verbele evaluative (*consider, apreciez, mi se pare* etc.).

TRANSFORMAREA VORBIRII DIRECTE ÎN VORBIRE INDIRECTĂ

Acest tip de text presupune mai multe operații:

- eliminarea liniilor de dialog;
- folosirea verbelor de declarație (*a spune, a întreba, a rosti, a răspunde, a întrerupe* etc.);
- introducerea unor conjuncții (*că, să, ca să, dacă*), a unor adverbe relative (*unde, când, cum*) sau a unor pronume relative (*care, cine, ce, cât, câtă*) după verbele de declarație;
- trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I sau a II-a la persoana a III-a;
- eliminarea enunțurilor exclamative și interogative;

recomandări

- eliminarea interjecțiilor;
- reproducerea fidelă a ideilor din replicile personajelor, cu unele reformulări necesare pentru cursivitatea textului;
- evitarea repetării aceluiași verb de declarație atunci când introduceți o replică;
- evitarea repetării aceluiași substantiv sau pronume pentru indicarea celui care vorbește;
- trecerea verbelor de la modul imperativ la modul condițional-optativ;
- trecerea substantivelor de la cazul vocativ la cazurile acuzativ sau dativ.

De exemplu:

„— Bunicule, mai ții minte pe băiatul de lângă noi, de la circ, din seara reprezentației de adio?

— Ei? Ce-i cu dânsul?

— Grozav l-a mai amărât pe el tot ce s-a întâmplat atunci cu Fram!...

— Mi-a părut rău și mie... Asta-i tot?

— Mai este ceva cu dânsul.

— Ce anume?

— Grozav îi mai place lui să citească istorii despre urși-albi și despre călătoriile la poli...

— Foarte frumos pentru el. Am văzut eu că are o privire de băiat deștept.

— Da, dar nu are cărți, bunicule! [...] și eu i-am făgăduit să-i capăt de la mata. Am făcut rău?

— Ai făcut bine. Foarte bine...”

Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*

Nepoata își întreabă bunicul dacă îl mai ține minte pe băiatul care stătea lângă ei la circ, în seara reprezentației de adio. Bunicul dă de înțeles că își aduce aminte și se interesează despre băiat. Fetița îi spune că tot ce s-a întâmplat atunci cu Fram l-a amărât grozav, iar bunicul mărturisește că și lui i-a părut rău. O iscodește pe fetiță dacă aceasta este tot ce avea să-i spună despre băiat, iar ea recunoaște că mai este ceva. Bunicul vrea să afle ce anume, iar fetița îi spune că băiatului îi place foarte mult să citească istorii despre urși-albi și despre călătoriile la poli. Bătrânul își exprimă încântarea și spune că a văzut el că are o privire de băiat deștept. Fetița îi spune că băiatul nu are cărți și că ea i-a făgăduit să le obțină din biblioteca bunicului ei. Îl întreabă pe bunic dacă a făcut rău, iar el îi răspunde că a făcut foarte bine.

TRANSCRIEREA UNOR FIGURI DE STIL ȘI PRECIZAREA LOR

Figurile de stil învățate de voi în gimnaziu și incluse în programa de examen sunt următoarele: personificarea, comparația, epitetul, enumerația, repetiția, metafora, aliterația, hiperbola, antiteza. Este bine să aveți câte o fișă pentru fiecare, ca să le identificați cu ușurință în textele pe care le veți primi la examen. Este important să știți cum să transcrieți figurile identificate: de exemplu, pentru comparație, trebuie să transcrieți ambii termeni (comparatul și comparantul), pentru epitet, puneți între paranteze substantivul sau verbul la care se referă acesta.

Cerința 7 – prezentarea unei legături, la nivelul conținutului, între cele două texte-suport, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text

Sugestie de redactare

Menționarea elementului

comun ➔

Valorificarea câte unei secvențe

din fiecare text ➔

Elementul de conținut comun celor două texte este

Secvența din primul text care evidențiază acest

aspect comun este

Elementul comun din al doilea text se observă în fragmentul în care

Cerința 8 – exprimarea și justificarea unei opinii referitoare la ideile textului

Sugestie de redactare

Menționarea răspunsului

la întrebarea dată ➔

Motivarea răspunsului

menționat ➔

Valorificarea textului indicat, prin raportare la opinia formulată ➔

Părerea mea este că .../Opinia mea este .../

Consider că .../ Apreciez că

Îmi susțin punctul de vedere/părerea/opinia cu argumentele pe care le prezint în continuare.

Aceeași idee se desprinde și din fragmentul ..., din textul dat, în care se prezintă/din care reiese

Cerința 9 – asocierea primului text-suport cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând o temă sau o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

Valorile sunt idei și credințe pe care oamenii le prețuiesc. Ele reflectă o anumită înțelegere despre ce înseamnă bine și rău și constituie baza comportamentului uman în relație cu sine și cu ceilalți.

Vă prezentăm un copac al valorilor, în care sunt incluse cele mai importante valori umane:

Vă prezentăm și o grupare a valorilor în cinci categorii, pentru a înțelege mai bine toate dimensiunile în care se manifestă acestea:

TESTUL 11

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârțâie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos¹,
Și pe ele se așază bolta cerului senină,
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii
În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
Munții sunt a lui altare, codrii – organe² sonore
Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun pas;
Dar ce văd?... în raza lunei o fantasmă se arată...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

Vasile Alecsandri, *Mezul iernei*

Textul 2

FRUMUSEȚEA IREALĂ A FULGIILOR DE NEA. CURIOSUL DOMN „SNOWFLAKE” BENTLEY

„La microscop am descoperit că fulgii de nea sunt de o frumusețe miraculoasă și mi se părea trist că această frumusețe n-a putut fi admirată și de alții. Fiecare cristal era o capodoperă și niciuna dintre forme nu se repeta. Când un fulg se topea, forma lui unică se pierdea pentru totdeauna, frumusețea lui extraordinară dispărând fără a lăsa în urmă vreo mărturie materială a existenței sale”, scria Bentley în 1925.

Wilson Bentley, în timp ce fotografia fulgi de nea,
la ferma lui din Vermont, America

¹ *maiestos* (adj.) – (recomandat în uz de DOOM³, *majestuos*) care impune prin măreția înfățișării, impunător prin proporții sau prestanță.

² *organ* (s. n.) – (înv.) orgă, instrument muzical compus dintr-un sistem de tuburi sonore, puse în acțiune cu ajutorul unor pedale, al unei claviaturi și al unor manete.

În urmă cu vreo zece ani, în miez de iarnă, am descoperit niște imagini de o frumusețe aparte. Mi-au stârnit curiozitatea și atunci l-am descoperit pe Wilson Bentley. Am aflat că, în urmă cu mai bine de o sută de ani, acest om simplu dintr-un orașel american a făcut ceva cu totul minunat. A fost primul care a fotografiat fulgi de nea și a arătat, pentru prima dată, structura fulgului de nea.

Ca un alchimist³ al fotografiei, Bentley a intrat în povestea fulgilor de nea și a reușit să surprindă minusculele cristale de gheață în toată splendoarea lor nebănuită. Astfel, datorită lui, o lume întreagă a fost fermecată de imaginile „florilor de gheață”, cum le spunea el. Și-a dorit să nu se piardă atâta frumusețe și a reușit s-o facă să dureze. Abia după mult, mult timp, cu o tehnologie îmbunătățită, au început și alții să fotografieze fulgi de nea. Primul însă a fost și va rămâne mereu Wilson Bentley. Prin imaginile lui armonioase și de o frumusețe nepământească, el ne-a făcut să vedem miracolul dintr-un fulg de nea.

Wilson Bentley, căruia i s-a spus cu afecțiune „Snowflake Man” („Omul fulg de nea”), a fost fascinat de natură și studia cu pasiune fluturi, frunze, pânze de păianjen, tot ce era fragil și efemer.

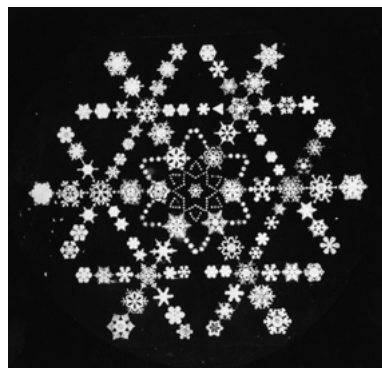
S-a născut în 1865, în mijloc de februarie, la o fermă în Jericho, din statul american Vermont, un orașel aflat între lac și munte, nu departe de granița cu Canada, în inima regiunii Snowbelt, unde ninsorile sunt abundente. Până la 14 ani, a învățat acasă, împreună cu mama lui, care era profesoară, apoi, câțiva ani, a mers la școală.

Mama a observat pasiunea fiului ei pentru natură și mai ales pentru zăpadă. Băiatul îi spunea că fulgii de nea sunt la fel de frumoși precum fluturii sau florile de măr. Fluturi însă putea să prindă și să-i arate fratelui său mai mare, o crenguță de flori de măr o putea lua și să i-o dăruiască mamei lui. Cu totul alta era povestea cu fulgii de nea.

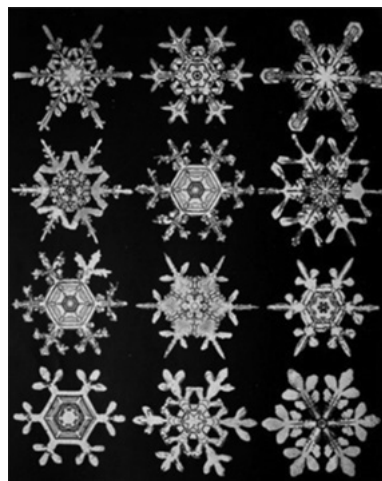
Când a împlinit 15 ani, mama lui i-a dăruit un microscop vechi pe care l-a putut folosi în voie. Așa prăfuit cum era, l-a ajutat să vadă ceea ce ochiul liber nu putea. Era 19 februarie și în Jericho ninge. În timp ce alți copii de vârsta lui se băteau cu bulgări de zăpadă și făceau oameni de zăpadă, el prindea câte un fulg de nea și îl privea la microscop. „Tot privindu-i, am aflat că fulgii de nea erau mici capodopere”, spunea el. Ca să nu se irosească atâta frumusețe pe care o putea vedea atunci doar el la microscop, a început să deseneze formele fulgilor de nea. Trei ierni și-a petrecut observându-i și făcând sute de desene. Fiecare – unic.

La 16 ani, Willie a descoperit aparatele foto și i-a spus mamei lui într-o zi: „Dacă aş avea un astfel de aparat, aş putea fotografia fulgii de nea”. Mama lui știa că fiul ei cel mic nu ar fi fost fericit până când nu ar fi reușit să fotografieze acei fulgi de nea și să-i arate și altora. Tatăl lui considera preocuparea fiului o pierdere de timp. Totuși, fiindcă îl iubeau, i-au făcut pe plac, cu toate că acel aparat foto „a costat cât zece vaci”.

Abia în 1931 a reușit să facă o monografie⁴ ilustrată în care a adunat cele mai reușite dintre fotografiile lui. După ce a împlinit 66 de ani, cartea *Snow Crystals (Cristale de zăpadă)* a fost publicată cu ajutorul unor fonduri strânse de câțiva oameni de știință. Autorul spunea că acesta este darul pe care îl va lăsa el lumii. Astăzi, toți cei care vor să intre în universul fulgilor de nea încep cu această carte.

Un montaj creat de Wilson Bentley din varietatea fotografiilor lui cu fulgi de nea

Montaj fotografic realizat de Wilson Bentley

³ *alchimist* (s. m.) – persoană care se ocupa cu studiul chimiei în Evul Mediu, considerându-se că are puteri miraculoase.

⁴ *monografie* (s. f.) – studiu științific amplu asupra unui anumit subiect, tratat detaliat.

Wilson a continuat să umble kilometri prin viscol pentru a face fotografii. Într-o zi, s-a îmbolnăvit și în 23 decembrie 1931, Wilson a plecat acolo sus, de unde vin pe pământ fulgii de nea.

După Mira Kaliani, ziarul online *Ediția de dimineață*, 7 februarie 2020

A.

1 Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Două fenomene meteorologice numite în descrierea peisajului de iarnă sunt _____ și _____.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

În descrierea bolții cerești din poezia *Mezul iernei* de Vasile Alecsandri, există:

- a. fumul și norii;
- b. norii și stelele;
- c. soarele și fumuri;
- d. stelele și luna.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Wilson Bentley a făcut primele fotografii cu fulgi de zăpadă la vârsta de:

- a. 14 ani;
- b. 15 ani;
- c. 16 ani;
- d. 17 ani.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Wilson Bentley este originar din orașelul:

- a. Canada;
- b. Jericho;
- c. Snowbelt;
- d. Vermont.

5 Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	În poezie, fulgii de zăpadă de pe câmpii par un lan de diamante.		
	Peisajul surprins în poezie este unul diurn.		
	Singura mișcare din peisajul descris în ultima strofă a poeziei este reprezentată de apariția lupului.		
Textul 2	Bentley a observat la microscop că fiecare fulg de nea are o structură unică.		
	Monografia cu cele mai reușite fotografii cu fulgi de zăpadă a fost publicată de Wilson Bentley cu mult înainte de moartea sa.		
	Wilson Bentley a văzut primul fulg de zăpadă la microscop în 19 februarie 1880.		

- 6** Menționează, în 1-3 enunțuri, două elemente de versificație prezente în fragmentul de mai jos, ilustrându-le cu exemple din acesta. **6 puncte**
 „Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
 Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
 Și pe ele se așază bolta cerului senină,
 Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.”
- 7** Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**
- 8** Crezi că lumea terestră poate să dispară din cauza unor fenomene naturale precum cele din poezie? Justifică-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**
- 9** Asociază poezia *Mezul iernei* de Vasile Alecsandri cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50-100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

- 1** Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
 Cuvintele *fulgilor* și *gheață* din fragmentul „Bentley a intrat în povestea fulgilor de nea și a reușit să surprindă minusculele cristale de gheață în toată splendoarea lor” au, în ordine:
 a. șapte și patru sunete;
 b. opt și patru sunete;
 c. șapte și cinci sunete;
 d. opt și cinci sunete.
- 2** Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
 Există doar cuvinte derivate în seria:
 a. argintiu, îngrozitor, maiestos, nemărginit;
 b. armonios, crenguță, a îmbolnăvi, nepământean;
 c. frumusețe, nebănuț, orașel, tehnologie;
 d. măreț, scânteios, a scârțâi, strălucitor.
- 3** Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
 Seria care cuprinde formele corecte de plural pentru sensul din text al cuvintelor scrise italic în fragmentele „Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun *pas*” și „Fiecare *crystal* era o capodoperă” este:
 a. pași, cristaluri;
 b. pasuri, cristale;
 c. pași, cristale;
 d. pasuri, cristaluri.
- 4** Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
 Cuvântul scris italic în fragmentul „fulgii de nea sunt la fel de frumoși precum fluturii sau *florile* de măr” este utilizat cu sens figurat în enunțul:
 a. Tata a lovit cu ciocanul în *floarea* cuiului desprins din perete.
 b. Mama a luat cu lingura *floarea* din borcanul cu murături.
 c. Alecsandri a făcut parte din *floarea* tinerimii pașoptiste.
 d. Bunica a cusut pe ie *floarea* specifică regiunii noastre.

- 5 Selectează, din fragmentul următor, trei adjective pronominale diferite, pe care le vei preciza: „La microscop am descoperit că fulgii de nea sunt de o frumusețe miraculoasă și mi se părea trist că această frumusețe n-a putut fi admirată și de alții. Fiecare cristal era o capodoperă și niciuna dintre forme nu se repeta. Când un fulg se topea, forma lui unică se pierdea pentru totdeauna, frumusețea lui extraordinară dispărând fără a lăsa în urmă vreo mărturie materială a existenței sale”. **6 puncte**

Adjectivul pronominal selectat	Felul adjectivului pronominal selectat

- 6 Alcătuieste un enunț asertiv în care adverbul *acolo* să aibă funcția sintactică de atribut și un enunț interogativ în care substantivul *fotograf* să aibă funcția sintactică de complement de agent. **6 puncte**
- 7 Transcrie din fraza de mai jos propozițiile subordonate, precizând felul acestora. **6 puncte**
„Ca să nu se irosească atâta frumusețe pe care o putea vedea atunci doar el la microscop, a început să deseneze formele fulgilor de nea.”
- 8 Completează cu părțile de vorbire indicate între paranteze textul de mai jos, scris de un elev după citirea unui articol despre Wilson Bentley. **6 puncte**

Wilson Bentley a avut (*același*, adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) _____
 _____ pasiune întreaga viață: fotografierea fulgilor de zăpadă. Cele mai reușite imagini _____ (*fulg*, plural, genitiv) au fost incluse în cartea sa *Snow Crystals* (*Cristale de zăpadă*), _____ (*care*, acuzativ) a publicat-o cu ajutorul unor fonduri _____ (*strâns*, plural, feminin) de câțiva oameni de știință. El a considerat că _____ (*a lăsa*, indicativ, imperfect) astfel _____ (*lume*, singular, dativ) un dar neprețuit.

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să comentezi semnificația ultimelor două strofe ale poeziei *Mezul iernei* de Vasile Alecsandri. Vei avea în vedere ca prezentarea semnificației strofelor să fie pusă în relație cu întregul text, să precizeze sentimentele exprimate/sugerate de vocea ficțională și să conțină comentarea a două mijloace artistice (figuri de stil, alte mijloace de expresie).

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.